# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0420U102220

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 11-12-2020

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Шевченко Тетяна Юріївна

2. Shevchenko Tetiana Yuriivna

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** кандидат наук

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 13.00.05

**Назва наукової спеціальності:** Соціальна педагогіка

**Галузь / галузі знань:** Не застосовується

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Не застосовується

**Дата захисту:** 19-11-2020

**Спеціальність за освітою:** Біологія

**Місце роботи здобувача:** Сумський обласний центр соціальних служб для сімї, дітей та молоді

**Код за ЄДРПОУ:** 22979823

**Місцезнаходження:** вул. Троїцька, 26, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40022, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство соціальної політики України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** Д 12.112.01

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 38177113

**Місцезнаходження:** Вул. Генерала Батюка, будинок 19, м. Слов'янськ, Слов'янський р-н., Донецька обл., 84116, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

**Код за ЄДРПОУ:** 02125510

**Місцезнаходження:** вул. Роменська, буд. 87, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40002, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 14.43.43

**Тема дисертації:**

1. Формування гендерної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу у процесі соціального супроводу.

2. The formation of gender competence of the foster parents of the family-type children’s homes in the process of social support.

**Реферат/анотація:**

1. Об’єкт: процес формування гендерної компетентності батьків-вихователів дитячого будинку сімейного типу. Мета полягає у визначенні, науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності соціально-педагогічних умов формування гендерної компетентності батьків-вихователів ДБСТ у процесі соціального супроводу. Методологічні підходи: системний, особистісний, діяльнісний, гендерний, компетентнісний. Методи: аналіз, синтез, класифікація порівняння, дедукція, індукція, узагальнення та систематизація, емпіричні – опитування (анкетування, тестування, інтерв’ювання), метод самооцінки, бесіди, експертних оцінок, педагогічне спостереження та соціально-педагогічна діагностика педагогічний

експеримент (констатувальний, формувальний та контрольний етапи, методи математичної статистики (критерій Персона). Наукова новизна: дослідження полягає у тому, що: - уперше визначено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено соціально-педагогічні умови формування гендерної компетентності батьків-вихователів ДБСТ у процесі соціального супроводу (актуалізація мотивації батьків-вихователів ДБСТ до набуття базових гендерних знань у процесі соціального супроводу; збагачення змісту соціального супроводу батьків-вихователів ДБСТ гендерним компонентом з орієнтацією на набуття ними позитивного досвіду розв'язання виховних задач гендерного контексту; застосування сучасних інтерактивних технологій щодо формування гендерної компетентності батьків-вихователів ДБСТ у процесі соціального супроводу); визначено зміст понять „гендерна компетентність батьків-вихователів ДБСТ", „соціальний супровід батьків-вихователів ДБСТ"; - уточнено понятійно-категоріальний апарат, зокрема: зміст поняття ,,гендерна компетентність батьків-вихователів ДБСТ", структуру гендерної компетентності батьків-вихователів ДБСТ (мотиваційно-ціннісний, особистісний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний компоненти) та критерії, показники і рівні сформованості її компонентів; зміст поняття ,,соціальний супровід батьків-вихователів ДБСТ";. Набуло подальшого розвитку: соціально-педагогічний інструментарій діагностики рівнів сформованості гендерної компетентності батьків-вихователів ДБСТ; змістово-технологічне забезпечення процесу соціального супроводу батьків-вихователів ДБСТ у контексті формування у них гендерної компетентності. До наукового обігу введено: авторське визначення поняття „гендерна компетентність батьків-вихователів ДБСТ", під якою розуміємо інтегративну особистісну характеристику батьків як вихователів, що ґрунтується на: їх мотиваційно-ціннісній спрямованості до застосування гендерного підходу у вихованні, впровадження ідеї гендерної рівності; особистісних якостях, що необхідні для здійснення виховного процесу в ДБСТ на принципах егалітарності статей; наявності знань про зміст і засоби гендерного підходу до виховання; уміннях і навичках ефективного використання гендерних знань у виховному процесі в умовах ДБСТ; здатності до самооцінки, саморефлексії та самопізнання власних гендерних ролей і виховних інтеракцій, прагнення до розвитку і самоосвіти з питань гендерної теорії і практики. Теоретичний аналіз наукової літератури та сучасного законодавства в галузі соціальної політики дозволив схарактеризувати соціальний супровід батьків-вихователів ДБСТ як складову соціального супроводу ДБСТ, що передбачає діяльність фахівця (або групи фахівців із соціальної роботи) центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді / об'єднаних територіальних громад щодо надання батькам-вихователям соціальної послуги соціальний супровід шляхом організації та проведення комплексу соціально-педагогічних, соціально-економічних, психологічних, інформаційних, правових заходів, спрямованих на допомогу в створенні оптимальних умов функціонування ДБСТ. Виокремлено і схарактеризовано особливості соціального супроводу батьків-вихователів ДБСТ. Практичне значення: одержаних результатів дослідження полягає у визначеності та достатній готовності до впровадження в процес соціального супроводу батьків-вихователів ДБСТ діагностичного інструментарію, інтерактивних методів, форм і технологій, спрямованих на формування гендерної компетентності батьків-вихователів ДБСТ.

2. Object: The study object: the process of the formation of gender competence of the foster parents of the family-type children's homes. The purpose contributes to the definition, scientific study and experimental verification of the effectiveness of socio-pedagogical conditions for the formation of gender competence of the foster parents of the family-type children's homes in the process of social support. Methodological approaches: system, personal, active, gender, competence. Methods: analysis, synthesis, classification of comparison, deduction, induction, generalization and systematization, empirical – inquests (questionnaire, testing, interviewing), method of self-assessment, conversations, expert assessments, pedagogical observation and socio-pedagogical diagnostics, pedagogical experiment (consultative, formative and control stages), methods of mathematical statistics (Pearson's chi-square test). The results of the theoretical study of the formation of gender competence of the foster parents of the family-type children's homes and general scientific methodological approaches have become the basis for the authorial formulation of the definition of "gender competence of foster parents of the family-type children's homes" – the integrative personal characteristics of parents as educators, which are based on: their motivational

value-based approach in education, the introduction of the idea of gender equality; the personal qualities that are necessary for the implementation of the educational process in the family-type children's homes according to the principles of gender equality; the availability of knowledge about the content and means of gender approach to education; the skills and abilities of effective use of gender knowledge in the educational process in the conditions of the family-type children's homes; the ability to self-esteem, self-reflection and self-actualization of one's own gender roles and educational interactions, the desire for development and self-education on gender theory and practice. The theoretical analysis of scientific literature and modern legislation in the field of social policy allows to characterize the social support of the foster parents of the family-type children's homes as a part of social support of the family-type children's homes, which involves the activities of a specialist (or a group of social workers) of the centre of social services for family, children and youth or the united territorial communities to provide social support to the foster parents by organizing and conducting a set of socio-pedagogical, socio-economic, psychological, informational, legal measures, aimed at helping to create optimal conditions for the functioning of the family-type children's homes. The scientific novelty of the study involves: - for the first time ever, the socio-pedagogical conditions of the formation of gender competence of the foster parents of the family-type children's homes in the process of social support are determined, theoretically substantiated and experimentally-verified (the actualization of motivation of the foster parents of the family-type children's homes to acquire basic gender knowledge in the process of social support; the enriching of the content of social support of the foster parents of the family-type children's homes by a gender component with a focus on gaining positive experience in solving educational problems of the gender context; the use of modern interactive technologies for the formation of gender competence of the foster parents of the family-type children's homes in the process of social support); the meanings of the concepts "gender competence of the foster parents of the family-type children's homes," "social support of the foster parents of the family-type children's homes" are determined; - the conceptual and categorical framework is specified, in particular theoretical provisions concerning the meaning of the concept of "gender competence of the foster parents of the family-type children's homes", the structure of gender competence of the foster parents of the family-type children's homes (motivational and value-based, personal, cognitive, pragmatist and reflexive components), the criteria, the indicators and the levels of its formation; the meaning of the concept of "social support of the foster parents of the family-type children's homes". There is a further development of socio-pedagogical tools for the diagnostics of the levels of gender competence of the foster parents of the family-type children's homes; the content and the technological support of the process of social support of the foster parents of the family-type children's homes in the context of the formation of gender competence.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Полякова Ольга Михайлівна

2. Poliakova Olha Mykhailivna

**Кваліфікація:** к. пед. н., 13.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Коношенко Сергій Володимирович

2. Konoshenko Serhii Volodymyrovych

**Кваліфікація:** д. пед. н., 13.00.05

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Байдюк Наталія Василівна

2. Baidyuk Nataliya Vasylivna

**Кваліфікація:** к. пед. н., 13.00.05

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** Омельченко Світлана Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** Омельченко Світлана Олександрівна

**Відповідальний за підготовку облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** Юрченко Т.А.